

ОСНОВНІ ЕТАПИ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОЇ МЕТОДОЛОГІЇ У СФЕРІ ІННОВАЦІЙ

СКИБА М. В.

УДК 330.1:339

Скиба М. В. Основні етапи розвитку міжнародної методології у сфері інновацій

Цілями статті є вивчення наукових джерел, у тому числі тих, на які спираються провідні міжнародні інституції; виокремлення основних етапів розвитку міжнародної методології у сфері інновацій та з'ясування особливостей, притаманних сучасному етапу розвитку методологічного інструментарію аналізу інновацій. Дослідження наукових джерел, що визначають теоретико-методологічні засади інновацій та висвітлюють проблематику інноваційного розвитку економіки, дозволяє стверджувати про стійку тенденцію розвитку та постійний процес удосконалення теоретико-методологічного підґрунтя інноваційної політики. На основі вивчення та аналізу міжнародних наукових джерел виокремлено п'ять основних етапів розвитку міжнародної методології у сфері інновацій. Визначено, що основними особливостями, які притаманні сучасному етапу розвитку міжнародної методології у сфері інновацій, є: всеохоплююча роль глобальних ланцюгів вартості; поява нових інформаційних технологій та їх вплив на нові бізнес-моделі; зростаюче значення капіталу, що базується на знаннях; прогрес у розумінні інноваційних процесів та їх економічного впливу. Особлива увага у сучасній міжнародній методології приділяється вимірюванню інновацій у процесі цифрових трансформацій.

Ключові слова: інновації, теоретико-методологічні засади, методологія, розвиток міжнародної методології.

Табл.: 1. **Бібл.:** 16.

Скиба Марина Валеріївна – кандидат наук з державного управління, доцент кафедри менеджменту, Київський національний університет технологій та дизайну (вул. Немировича-Данченка, 2, Київ, 01011, Україна)

E-mail: skybamv@gmail.com

УДК 330.1:339

Скиба М. В. Основные этапы развития международной методологии в сфере инноваций

Целями статьи являются изучение научных источников, в том числе тех, на которые опираются ведущие международные институты; выделение основных этапов развития международной методологии в области инноваций; выяснение особенностей, присущих современному этапу развития методологического инструментария анализа инноваций. Исследование научных источников, определяющих теоретико-методологические основы инноваций и освещающих проблематику инновационного развития экономики, свидетельствует о наличии устойчивой тенденции развития и постоянного процесса совершенствования теоретико-методологической основы инновационной политики. На основе изучения и анализа международных научных источников выделено пять основных этапов развития международной методологии в сфере инноваций. Определено, что основными особенностями, присущими современному этапу развития международной методологии в сфере инноваций, являются: всеобъемлющая роль глобальных цепей стоимости; появление новых информационных технологий и их влияние на новые бизнес-модели; возрастающее значение капитала, основанного на знаниях; прогресс в понимании инновационных процессов и их экономического влияния. Особое внимание в современной международной методологии уделяется измерению инноваций в процессе цифровых преобразований.

Ключевые слова: инновации, теоретико-методологические основы, методология, развитие международной методологии.

Табл.: 1. **Библ.:** 16.

Скиба Марина Валерьевна – кандидат наук по государственному управлению, доцент кафедры менеджмента, Киевский национальный университет технологий и дизайна (ул. Немировича-Данченко, 2, Киев, 01011, Украина)

E-mail: skybamv@gmail.com

UDC 330.1:339

Skyba M. V. The Main Stages of Development of International Methodology in the Sphere of Innovations

The article is aimed at researching scientific sources, including those relied upon by leading international institutions; allocating the main stages of development of international methodology in the sphere of innovations; clarification of features inherent in the modern stage of development of the methodological instrumentarium of analysis of innovations. Research of scientific sources defining theoretical and methodological foundations of innovations and covering the problems of innovative development of economy, testifies to existence of a stable tendency of development and constant process of improvement of the theoretical and methodological base of innovation policy. On the basis of researching and analyzing international scientific sources five main stages of development of international methodology in sphere of innovations are allocated. It is determined that the main features inherent in the modern stage of development of the international methodology in the sphere of innovations are: comprehensive role of global value chains; emergence of new information technologies and their impact on new business models; growing importance of knowledge-based capital; progress in understanding innovation processes and their economic impact. A special attention in the modern international methodology is given to measurement of innovations in the process of digital transformations.

Keywords: innovations, theoretical and methodological foundations, methodology, development of international methodology.

Tbl.: 1. **Bibl.:** 16.

Skyba Maryna V. – PhD (State Administration), Associate Professor of the Department of Management, Kyiv National University of Technologies and Design (2 Nemyrovycha-Danchenko Str., Kyiv, 01011, Ukraine)

E-mail: skybamv@gmail.com

Визначена в цілях розвитку тисячоліття та конкретизована в цілях сталого розвитку мета подолання бідності має реалізовуватися спільно із стратегіями, що сприяють економічному зростанню та задовольняють ряд соціальних потреб, включаючи освіту, охорону здоров'я, соціальний захист, а також можливості працевлаштування, боротьбу з кліматичними змінами та захист навколишнього середовища [1]. Ризики, пов'язані із впливом таких факторів, як:

нестабільність на міжнародному фінансовому ринку; коливання цін на сировину на світових ринках; нестабільність торгівлі та інвестицій; невисокий рівень продуктивності праці та зайнятості в окремих країнах світу, а також виклики, пов'язані із геополітичними подіями, збільшенням потоків біженців, тероризмом і конфліктами, ускладнюють світову економічну перспективу щодо інноваційного розвитку економіки. Зарубіжний досвід щодо управління дослідження-

ми та інноваціями доводить визнання важливості інновацій для економічного розвитку, їх вирішального значення для продуктивності, конкурентоспроможності та зростання. Інновації допомагають вирішувати соціальні проблеми, створюють нові можливості для компаній, сприяють створенню робочих місць [2]. Цифрові технології сприяють скороченню граничних витрат; витрат на пошук, перевірку (наприклад, репутації та надійності потенційних партнерів), передачу інформації та знань; витрат на запуск нових товарів та послуг. Цифрові технології, наявність великих обсягів даних, можливість їх швидкого аналізу дозволяє посилити політичні процеси [3].

Аналіз новітніх наукових джерел доводить, що тематика дослідження економічного розвитку, зокрема інноваційного розвитку економіки, є актуальною та набуває широкого висвітлення у працях багатьох учених. І. Г. Манцуров, удосконалюючи методологію оцінювання стану економіки України на основі використання методу головних компонент і здійснюючи аналіз стану економіки відповідно до міжнародних стандартів інклюзивного розвитку, з'ясовує, що чинна модель економічної поведінки України не відповідає викликам сьогодення, що, своєю чергою, призводить до такого стану економіки, якому притаманні ознаки патологічності та токсичності [4].

І. В. Одетюк, порівнюючи результативність України протягом 1996–2016 рр. з аналогічними параметрами розбудови науки і високих технологій у країнах Східної та Західної Європи, Східної та Південно-Східної Азії, Північної Америки, обґрунтовує, що Україна є єдиною серед цих країн, яка використала попередній 20-річний період власної розбудови не для збільшення фінансових асигнувань у розвиток вітчизняної науки та посилення її кадрового потенціалу, а навпаки – для їх зменшення. Науковець встановлює, що пріоритетні напрями розбудови вітчизняних високих технологій – авіабудування та фармацевтика, на які у структурі українського високотехнологічного виробництва припадає, відповідно, 48,7% і 43,7%, – на світовому ринку вимірюються 0,1% і 0,04%, що доводить невисокий рівень дієвості статусу інноваційного пріоритету як у державній політиці інноваційного розвитку економіки, так і в економічній політиці держави в цілому, а також те, що пройдений країною попередній етап національного економічного становлення на сьогодні призвів до ситуації, коли бажаними орієнтирами перспективного періоду розбудови України стають показники інноваційного розвитку економіки 1990-х років [5].

Амоша О. І., Череватський Д. Ю. наголошують на потребі створення на шахтах індустріальних парків з акумулюванням енергії, які необхідні для функціонування енергетики на відновлюваних джерелах, що мають стати своєрідним «парашутом» для вугільної галузі, яка в нинішніх умовах занепадає, і «бустером» для найсучаснішої енергетики [6].

Зверяков М. І., з'ясовуючи, що глибинні причини кризи української моделі закладено в системі суспільного відтворення промислового капіталу, яка в умовах дії ринкових механізмів спричинила різке скорочення обробних галузей і розширення сировинних секторів, обґрунтовує положення про те, що вихід з нинішніх проблем і перехід на траєкторію сталого розвитку можливі на основі нової моделі, яка б поєднувала в собі ринкові та регульовані державою засади, а також наголошує на необхідності розробки комплексного плану оновлення матеріально-технологічної структури національної економіки [7].

Цибульов П. М., застосовуючи системний підхід, отримав комплексну тривірневу модель національної інноваційної системи (НІС), що включає чотири стадії інноваційного процесу, враховує вплив на них держави й міжнародного інноваційного співтовариства та має необхідну й достатню кількість елементів і зв'язків між ними для повноцінного функціонування, а також може бути використана як інструмент для підготовки стратегічних рішень оптимізації НІС України [8].

Чжан Д. з'ясовує, що для повного розкриття потенціалу економіки України та розширення двостороннього торговельно-економічного співробітництва необхідно враховувати такі пропозиції, як: створення китайсько-українського індустріального парку; сприяння співробітництву в галузі електронної торгівлі; формування китайсько-української зони вільної торгівлі; розширення взаємодії в межах багатосторонніх механізмів (наприклад, Шанхайської організації співробітництва та взаємодії Китаю і країн Центральної та Східної Європи у форматі «16 + 1») [9].

Слава С. С., використовуючи контентні, дискриптивно-аналітичні та графічні методи дослідження, виокремлює чотири основні етапи розвитку інноваційних моделей в Україні: лінійна модель (до 1999 р.), інтерактивна модель (1999–2009 рр.), функціонально інтегрована модель (2009–2012 рр.), системно інтегрована і мережева модель (з 2012 р.) та пропонує концептуальну схему взаємодії в інноваційному процесі, обґрунтовуючи, що дієвість інноваційних моделей може запрацювати тільки через відповідну мотивацію – пробудження бізнесового (чи соціального – у випадку соціальних інновацій) інтересу до інновацій, оскільки саме вони є виразниками попиту і реципієнтами інновацій, адже така мотивація може сформуватися та посилитися завдяки розширенню та поглибленню взаємодії учасників інноваційного процесу в разі нелінійних та добре інтегрованих моделей інноваційного розвитку, втілення яких має відбуватися через відповідні організаційні формати [10].

Даниленко Ю. А., досліджуючи історіографію щодо термінів «інновація» та «інноваційний процес», приділяє увагу розгляду «відкритих інновацій» і з'ясовує, що на сьогодні існує значна кількість типів інновацій, з'являється значна кількість нових, але

до цього часу немає єдиної їх класифікації, як немає і єдиного алгоритму для окремо взятого підприємства, не тільки як стати інноваційним, але і як саме вижити в умовах сучасної ринкової економіки [11].

Отже, аналізуючи новітні наукові публікації провідних українських і закордонних учених, а також праці молодих науковців, варто зазначити, що тематика інновацій не втрачає актуальності. Також варто додати, що в наукових працях недостатньо висвітлено тематику новітнього міжнародного інструментарію щодо інновацій та етапи її розвитку.

Цілями статті є вивчення міжнародних наукових джерел, виокремлення основних етапів розвитку міжнародної методології у сфері інновацій та з'ясування особливостей, які враховують сучасні етапи розвитку методологічного інструментарію аналізу інновацій, розробленого провідними міжнародними інституціями.

Досвід економічно розвинутих країн світу доводить, що більшість інноваційних економік відрізняється високим рівнем продуктивності праці. Інноваційні економічні системи є більш адаптованими до змін. А країни з інноваційними моделями розвитку економіки відрізняються здатністю підтримувати високий рівень життя. Інновації можуть і повинні бути виміряні, що потребує певної методології та вимог щодо їх вимірювання, що є важливим критерієм вибору концепцій, визначень та класифікацій. Знання є основою інновацій, новизни та корисності, а також створення, збереження цінності як передбачуваної мети інновацій.

Варто зазначити, що ОЕСР, будучи однією із впливових міжнародних інституцій, яка здійснює аналіз інновацій, проводить дослідження у сфері інноваційної політики. ОЕСР була створена як Організація Європейського економічного співробітництва (ОЕЕС) в 1948 р. для запуску плану Маршалла (програма економічної допомоги Європі після Другої світової війни), що фінансувалася США. Натхнені своїм успіхом і перспективою проведення своєї роботи на світовій арені, Канада і США приєдналися до членів ОЕЕС у підписанні нової конвенції ОЕСР 14 грудня

1960 р. – Організація економічного співробітництва і розвитку (ОЕСР), яка офіційно народилася 30 вересня 1961 р., коли Конвенція набрала чинності. Інші країни приєдналися пізніше (наприклад, Японія – у 1964 р., а Литва – лише у 2018 р.). На сьогодні ОЕСР включає 36 країн-членів у всьому світі, які постійно комунікують між собою, щоб дізнаватися про проблеми, обговорювати та аналізувати їх, розробляти та просувати політику щодо їх вирішення (табл. 1).

Окремі регіональні ініціативи ОЕСР на сьогодні охоплюють Європу, Кавказ і Центральну Азію; Латинську Америку; Близький Схід та Африку. Також даною інституцією здійснюється допомога в удосконаленні державного управління в країнах – кандидатах у Європейський Союз, потенційних кандидатах і партнерах з Європейської політики сусідства, що є місією спільної ініціативи ОЕСР-ЄС – програми підтримки вдосконалення у сфері публічного управління та адміністрування (SIGMA).

Щодо аналізу інновацій та розробки рекомендацій зі здійснення інноваційної політики, то основним методологічним інструментом Організації економічного співробітництва і розвитку (ОЕСР) у даній сфері є Керівництво (рекомендації) Осло. Вивчення та аналіз міжнародних наукових джерел дозволяє виокремити п'ять основних етапів розвитку міжнародної методології ОЕСР у сфері інновацій.

Перший, або початковий, етап «зародження» (1980–1990 рр.) – етап поглиблення розуміння значення інновацій для економічного зростання та актуалізація потреби в розробці методології, погодженому наборі концепцій та інструментів досліджень у сфері інновацій, спрямованих на формування та реалізацію інноваційної політики, здійснення міжнародного порівняльного аналізу. У цей період було розроблено значну кількість моделей та підготовлено певну кількість аналітичних оглядів у сфері інновацій.

Другий етап (1991–1996 рр.) був пов'язаний з підготовкою робочою групою національних експертів наукових і технологічних показників (NESTI). ОЕСР вперше домовилася про загальний підхід щодо вимірювання та подання статистичних даних про ін-

Таблиця 1

Етапи приєднання нових членів до ОЕСР

Період	Країна
1960-ті рр.	Австрія, Бельгія, Канада, Данія, Франція, Німеччина, Греція, Ісландія, Ірландія, Люксембург, Нідерланди, Норвегія, Португалія, Ісландія, Ірландія, Іспанія, Італія, Японія, Швеція, Швейцарія, Фінляндія, Туреччина, Великобританія, США
1970-ті рр.	Австралія, Нова Зеландія
1990-ті рр. – кінець ХХ ст.	Корея, Чеська Республіка, Угорщина, Польща, Мехіко, Словацька Республіка
Початок ХХІ ст. і до нині	Чилі, Ізраїль, Словенія, Естонія, Латвія, Словенія, Литва

Джерело: складено за [12].

новації. У 1991 р. місто Осло (Норвегія) стало місцем першої угоди в рамках глобальної спільноти практиків у робочій групі ОЕСР, що включала національних експертів з науково-технічних показників, концептуалізації та оцінки інновацій в бізнесі. Розроблені спільно керівні принципи стали відомими під назвою «Керівництво (рекомендації) Осло», яке було опубліковано та випробувано за підтримки Європейського Союзу. Перше видання Керівництва (рекомендацій) Осло з'явилося у 1992 р. як своєрідний еталон масштабних обстежень, спрямованих на вивчення природи та впливу інновацій. У цьому виданні Керівництва (рекомендацій) головна увага приділялася технологічним продуктивним і процесним інноваціям у промисловому виробництві.

Третій етап (1997–2005 рр.) – розширення, уточнення концепцій, визначень та методології. Результати роботи з обстеження інновацій на основі використання Керівництва (рекомендацій) Осло спричинили подальші уточнення концепцій, визначень та методології, що обумовило появу у 1997 р. видання другої редакції Керівництва (рекомендацій) Осло. Швидко прийняття та розповсюдження пропозицій керівництва як у рамках ОЕСР, так і за її межами є чітким свідченням цінності цієї ініціативи; дослідження інновацій охопило понад 80 країн. Досвід подальшого використання Керівництва (рекомендацій) Осло призвів до зростання відчуття, що поза аналізом залишилася значна частина інновацій у секторі послуг, не охоплена домінуючою на той час концепцією технологічних продуктивних і процесних інновацій. Виникло уявлення, що доцільно розширити поняття «інновації», включивши до нього два нові типи – маркетингову та організаційну інновації. Також поглибилось прагнення розглядати інновації в системному контексті, враховуючи інноваційні взаємозв'язки. Досвід попередніх обстежень дозволив уточнити існуючі концепції та прояснити методологічні проблеми, такі як вимір витрат і прибутків від інновацій і вдосконалення методів збору даних.

Четвертий етап (2005–2018 рр.) пов'язаний із дослідженням сфери нетехнологічних інновацій та зв'язків між різними типами інновацій. Важливою подією стала публікація третього видання Керівництва (рекомендацій), що стає найвищим міжнародним джерелом керівних принципів для збору та використання даних про інноваційну діяльність у промисловості, застосування якого створює можливість визначення масштабів інноваційної діяльності; характеристик інноваційних фірм; внутрішніх та системних чинників, які можуть впливати на інновації; передумовою для проведення та аналізу політики, спрямованої на стимулювання інновацій. У третій редакції рекомендацій було враховано прогрес, досягнутий у розумінні інноваційного процесу та його економічного впливу, а також досвід, накопичений за останні роки щодо інноваційних досліджень у краї-

нах-членах та країнах, що не є членами ОЕСР. Керівництво (рекомендації) Осло в концентрованому вигляді подає основні теорії інновацій та з'ясовує потребу у вимірюванні інновацій; основні визначення; інституційні класифікації; зв'язки в інноваційному процесі; вимірювання інноваційної діяльності; цілі, перешкоди та результати інновацій; процедури опитування. Видання Керівництва (рекомендацій) Осло 2005 р. вперше дозволило дослідити сферу нетехнологічних інновацій та зв'язків між різними типами інновацій. Керівництво (рекомендації) Осло (2005) включає додаток щодо здійснення інноваційних досліджень у країнах, що розвиваються, а також приклади інновацій.

П'ятий етап (розпочався у 2018 р.) передбачає розробку спільної основи для вимірювання інновацій у більш загальному масштабі в усій економіці, в уряді, в некомерційних організаціях та в домогосподарствах.

З огляду на існуючі й ті, що виникають, економічні, соціальні та екологічні проблеми, важливим є розуміння потреби в нових ідеях, інноваційних підходах та зростаючому рівні багатостороннього співробітництва. Інновації та оцифрування (переведення в цифровий формат, діджиталізація) відіграють все більш важливу роль практично в усіх секторах та в повсякденному житті громадян у всьому світі.

Таким чином, політичні діячі ставлять «інноваційний імператив» до центру своїх політичних програм. Проте розробка та реалізація політики є складним завданням, і тим більше, коли потрібна міжнародна координація. Інновації часто розглядаються як «занадто нечіткі» поняття, які слід оцінювати та враховувати. Так, посібник OECD Frascati відкрив шлях для вимірювання одного ключового виміру науки, технології та інновацій, з тим, що в даний час інвестиції в дослідження та розробки – наукові дослідження та розробки – систематично заохочуються та контролюються в усьому світі. Проте політика сьогодні все ще зосереджена на тому, що простіше вимірювати. Існує, отже, нагальна потреба відобразити, як розвиваються ідеї та як вони можуть стати інструментами, що перетворюють організації, місцеві ринки, країни, світову економіку та структуру суспільства. Крім того, ОЕСР та Євростат спільно розробляють та вносять подальші зміни в Керівництво (рекомендації) для розширення сфери застосування та підвищення надійності даних, зібраних відповідно до рекомендацій Осло. Ці зміни були засновані на досвіді, накопиченому в процесі збору даних про інновації в країнах-членах та країнах-партнерах ОЕСР.

Основними особливостями, які притаманні сучасному етапу розвитку міжнародної методології у сфері інновацій є:

- ✦ всеохоплююча роль глобальних ланцюгів вартості;

- ✦ поява нових інформаційних технологій та їх вплив на нові бізнес-моделі;
- ✦ зростаюче значення капіталу, що базується на знаннях;
- ✦ прогрес у розумінні інноваційних процесів та їх економічного впливу.

Сучасна міжнародна методологія у сфері інновацій, що використовується експертами ОЕСР, спрямована на сприяння вимірюванню процесу цифрових трансформацій і, таким чином, підтримує цілі ініціативи OECDs Going Digital. Керівництво (рекомендації) Осло є міжнародним ресурсом, що користується внесками ЮНЕСКО, Світового банку та ряду регіональних банків розвитку, які, як і ОЕСР, розробляють базу даних для підтримки інвестицій в інновації та сприяють економічному та соціальному розвитку. Керівництво (рекомендації) Осло (2018) підтримує оцінку Цілей сталого розвитку (ЦСР), проблем, пов'язаних із глобальним значенням, – як це визначено G20 на саміті 2016 р. у м. Ханчжоу (Китай), і продовжує вдосконалювати системи вимірювань, щоб краще зафіксувати основні риси науки, технології та інновацій, як це зазначено в Декларації міністрів науки та інновацій у Тайчжоні (Корея) у 2015 р. Керівництво (рекомендації) Осло (2018) передбачає спільну основу для вимірювання інновацій у більш загальному масштабі у всій економіці, в уряді, в некомерційних організаціях та в домогосподарствах. Це забезпечує шлях реалізації багатьох пропозицій, висунутих на Форумі ОЕСР Blue Sky, що відбувся в Генті (Бельгія) у 2016 р. [13].

Урахування міжнародної методології у сфері інновацій дозволить не тільки поглибити теоретичні знання та розуміння інноваційних процесів, а й розширити методологічний інструментарій міжнародних порівняльних досліджень. Адже в сучасних українських енциклопедичних джерелах поняття «інновація» трактується як результат розроблення та впровадження нової або вдосконаленої технології в галузях економіки, управлінській, комерційній, маркетинговій діяльності або соціальній сфері, який під час застосування дає можливість здобути комплексний ефект (економічний, соціальний, екологічний, науково-технічний тощо) [14].

Законодавство України закріпило поняття «інновації» як новостворені (застосовані) і (або) вдосконалені конкурентоздатні технології, продукція або послуги, а також організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшують структуру та якість виробництва і (або) соціальної сфери [15].

Державна служба статистики України під поняттям «інновація» розуміє введення у вживання будь-якого нового або значно вдосконаленого продукту (товару, послуги) або процесу, нового методу маркетингу чи нового організаційного методу в ді-

яльності підприємства (організації), організації робочих місць або зовнішніх зв'язків [16, с. 176].

Керівництво (рекомендації) Осло (2018), зосереджуючи увагу на таких поняттях, як: «інновації», «бізнес-інновації», визначає поняття «інновації» як новий або покращений продукт або процес (або їх поєднання), який суттєво відрізняється від попередніх продуктів або процесів і який був доступний потенційним користувачам (щодо продукту) або введений в експлуатацію інституційною одиницею (щодо процесів). Під «інституційною одиницею» розуміється актор, відповідальний за інновації. «Бізнес-інновації» є новим або покращеним продуктом або бізнес-процесом (або їх поєднанням), який суттєво відрізняється від попередніх продуктів компанії або бізнес-процесів і який був введений на ринок або введений у користування фірмою [13]. Отже, попри відмінність у трактуванні поняття «інновація» в наукових джерелах, спільним для них є: визначення «інновації» як діяльності (процесу) або результату; функція виробничого впровадження або введення в експлуатацію; доступність для користувачів, споживачів, ринку.

ВИСНОВКИ

Дослідження наукових джерел, що визначають теоретико-методологічні засади інновацій та висвітлюють проблематику інноваційного розвитку економіки, дозволяє стверджувати про стійку тенденцію розвитку наукових досліджень та постійний процес удосконалення теоретико-методологічного підґрунтя інноваційної політики. Попри відмінність у трактуванні поняття «інновація» в наукових джерелах, спільним для них є: визначення «інновації» як діяльності (процесу) або результату; функція виробничого впровадження або введення в експлуатацію; доступність для користувачів, споживачів, ринку.

Вивчення та аналіз міжнародних наукових джерел дозволяє виокремити п'ять основних етапів розвитку міжнародної методології ОЕСР у сфері інновацій, якими є: перший, або початковий, етап «зародження», що розпочався у 1980 р. і тривав до 1990 р.; другий етап (1991–1996 рр.); третій етап (1997–2005 рр.); четвертий етап (2005–2018 рр.); п'ятий етап (розпочався у 2018 р.).

Основними особливостями, які притаманні сучасним етапам розвитку міжнародної методології у сфері інновацій, є врахування: всеохоплюючої ролі глобальних ланцюгів вартості; появи нових інформаційних технологій та їх впливу на нові бізнес-моделі; зростаючого значення капіталу, що базується на знаннях; прогресу в розумінні інноваційних процесів та їх економічного впливу.

Особлива увага у сучасній міжнародній методології приділяється вимірюванню інновацій у процесі цифрових трансформацій. Отже, урахування міжнародної методології у сфері інновацій дозволить не тільки поглибити теоретичні знання та розумін-

ня інноваційних процесів, а й дозволить розширити методологічний інструментарій міжнародних порівняльних досліджень.

Перспективами подальших досліджень у даному напрямі є уточнення на концептуальному рівні деяких понять з тематики дослідження та їх логічного використання у практичній діяльності. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Офіційний сайт Представництва ООН в Україні. URL: <http://sdg.org.ua/ua/pro-hlobalni-tsili>

2. **Скиба М. В.** Теоретичні аспекти державного регулювання інноваційної діяльності: сутність, мета та засоби. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Міжнародні економічні відносини та світове господарство»*. 2017. Вип. 15. Ч. 2. С. 121–124.

3. OECD Science, Technology and Innovation Outlook 2018: Adapting to Technological and Societal Disruption. Paris : OECD Publishing, 2018. 322 p.

4. **Манцуров І. Г.** Інклюзивний розвиток як основа протидії глобальним викликам сьогодення. *Економіка України*. 2018. № 10. С. 71–87.

5. **Одотюк І. В.** Крок уперед і два назад – декларації та реальність державної політики розвитку науки, інновацій та високотехнологічного виробництва в Україні. *Економіка України*. 2018. № 10. С. 127–141.

6. **Амоша О. І., Череватський Д. Ю.** Розвиток вугільної промисловості в сучасних умовах. *Економіка України*. 2018. № 10. С. 101–109.

7. **Зверяков М. І.** Економічну практику – на наукове підґрунтя. *Економіка України*. 2018. № 10. С. 3–9.

8. **Цибульов П. М.** Трирівнева модель національної інноваційної системи України. *Наука та інновації*. 2018. Том 14. № 3. С. 5–14.

9. **Чжан Д.** Тенденції розвитку та перспектив торгівельно-економічного співробітництва між Китаєм та Україною. *Економіка України*. 2018. № 6. С. 3–12.

10. **Слава С. С.** Розвиток інноваційних концепцій в Україні. *Економіка України*. 2018. № 8. С. 50–61.

11. **Даниленко Ю. А.** Характеристики та класифікації інновацій та інноваційного процесу. *Наука та інновації*. 2018. Том 14. № 3. С. 15–30.

12. Офіційний сайт ОЕСР. URL: <http://www.oecd.org>

13. Керівництво (рекомендації) Осло: керівні принципи збору, звітності та використання даних про інновації. Люксембург ; Париж : ОЕСР/Євростат, 2018. 256 с.

14. Енциклопедія сучасної України. URL: http://esu.com.ua/search_articles.php?id=12321

15. Закон України «Про інноваційну діяльність» від 04.07.2002 р. № 40-IV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15>

16. Наукова та інноваційна діяльність України, 2017 рік : статистичний збірник. Київ, 2018. 178 с. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2018/zb/09/zb_nauka_2017.pdf

REFERENCES

Amosha, O. I., and Cherevatskyi, D. Yu. "Rozvytok vuhilnoi promyslovosti v suchasnykh umovakh" [Development of the coal industry in modern conditions]. *Економіка України*, no. 10 (2018): 101-109.

Chzhan, D. "Tendentsii rozvytku ta perspektyv torhivelo-ekonomichnoho spivrobitnytstva mizh Kytaiem ta Ukrainoiu" [Trends in development and prospects of trade and economic cooperation between China and Ukraine]. *Економіка України*, no. 6 (2018): 3-12.

Danylenko, Yu. A. "Kharakterystyky ta klasyfikatsii innovatsii ta innovatsiinoho protsesu" [Characteristics and Classifications of Innovation and Innovation Process]. *Наука та інновації*, vol. 14, no. 3 (2018): 15-30.

"Entsyklopediia suchasnoi Ukrainy" [Encyclopedia of modern Ukraine]. http://esu.com.ua/search_articles.php?id=12321

Kerivnytstvo (rekomentatsii) Oslo: kerivni pryntsyypy zboru, zvitnosti ta vykorystannia danykh pro innovatsii [Oslo Manual (Guidance): Guidelines for the collection, reporting and use of data on innovation]. Luxembourg; Paris : OESR/Yevrostat, 2018.

[Legal Act of Ukraine] (2002). <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15>

Mantsurov, I. H. "Inklyuzyvnyi rozvytok yak osnova protydii hlobalnym vyklykam syohodennia" [Inclusive development as a basis for counteracting the global challenges of the present]. *Економіка України*, no. 10 (2018): 71-87.

"Naukova ta innovatsiina diialnist Ukrainy, 2017 rik : statystychnyi zbirnyk" [Scientific and innovation activity of Ukraine, 2017: statistical collection]. http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2018/zb/09/zb_nauka_2017.pdf

Odotiuk, I. V. "Krok upered i dva nazad - deklaratsii ta realnist derzhavnoi polityky rozvytku nauky, innovatsii ta vysokotekhnolohichnoho vyrobnytstva v Ukraini" [A step forward and two back are the declarations and the reality of the state policy of development of science, innovations and high-tech production in Ukraine]. *Економіка України*, no. 10 (2018): 127-141.

OECD Science, Technology and Innovation Outlook 2018: Adapting to Technological and Societal Disruption. Paris: OECD Publishing, 2018.

Ofitsiinyi sait OESR. <http://www.oecd.org>

Ofitsiinyi sait Predstavnytstva OON v Ukraini. <http://sdg.org.ua/ua/pro-hlobalni-tsili>

Skyba, M. V. "Teoretychni aspekty derzhavnoho rehulivannia innovatsiinoi diialnosti: sutnist, meta ta zasoby" [Theoretical aspects of state regulation of innovation activity: essence, purpose and means]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Seriia «Mizhnarodni ekonomichni vidnosyny ta svitove hospodarstvo»*, vol. 2, no. 15 (2017): 121-124.

Slava, S. S. "Rozvytok innovatsiinykh kontseptsii v Ukraini" [Development of innovative concepts in Ukraine]. *Економіка України*, no. 8 (2018): 50-61.

Tsybulyov, P. M. "Tryrivneva model natsionalnoi innovatsiinoi systemy Ukrainy" [Three-level model of the national innovation system of Ukraine]. *Наука та інновації*, vol. 14, no. 3 (2018): 5-14.

Zveriyakov, M. I. "Ekonomichnu praktyku - na naukove pidgruntia" [Economic practice – on a scientific basis]. *Економіка України*, no. 10 (2018): 3-9.